

1.

Hledá se učitel na konec světa.

Una si ten nevšední nadpis přečetla znovu.

Seděla u stolu v kuchyni ve svém malém suterénním bytě ve čtvrti Vesturbær v Reykjavíku, kam se nastěhovala před čtyřmi lety, poté co se jí s námahou podařilo našetřit na zálohu, protože si na ni nemohla půjčit od rodiny, přesněji řečeno od své matky. Nikdo jí nepomohl, a tak se o sebe musela jako obvykle postarat sama.

Kuchyně vypadala skoro stejně jako při převzetí bytu: stará a dosluhující. Na podlaze žluté linoleum, na stěnách vybledlé kachlíky, kuchyňská linka křiklavě červená a minimálně dvacet let z módy a zhruba stejně starý sporák tuzemské značky Rafha. Tady uvnitř si člověk neměl šanci uvědomit, že se píše rok 1985.

Ale káva chutnala dobře, s trochou mléka. Pít kávu se Una naučila na vysoké škole a den už si bez ní nedokázala představit.

Naproti Uně seděla její nejlepší kamarádka Sara.

„Já ti nevím, Saro,“ zapochybovala Una a snažila se na tváři vyloudit úsměv. Usmívat se jí v posledních dnech zrovna nešlo: plat pomocné učitelky v malé škole v Kópavogu, městečku sousedícím s Reykjavíkem, byl příliš nízký a každý

měsíc hrozilo, že o práci přijde. Nemohla si dovolit skoro nic a neustále se snažila, aby jí peníze vystačily do konce měsíce. Třikrát týdně ryba, přinejmenším, někdy dokonce častěji, vždy ta nejlevnější, jakou obchod s rybami zrovna nabízel. Když musela poslední dny v měsíci počítat každou korunu, litovala, že nedokončila studium medicíny, třebaže věděla, že by jí to o moc víc spokojenosti nepřineslo. Až po třech náročných letech si uvědomila, že se na medicínu zapsala jen proto, že to chtěl její otec, a že se snažila splnit sen spíš jemu než sobě. Stejně tak věděla, že by nikdy nemohla pracovat jako lékařka – to nebylo nic pro ni, nic jí to neříkalo. Tři roky, složila všechny zkoušky, vedla si dobře, ale to jednoduše nestačilo. Tolik potřebný zápal chyběl.

„Ale to víš, že jo! Vždyť si pořád stěžuješ, jak moc se tu musíš ohánět, Uno. A učení tě baví, navíc jsi rozená dobrodružka,“ prohlásila Sara, jako vždy plná optimismu. To ona přinesla k sobotní ranní kávě deník Morgunblaðið, aby Uně ukázala tenhle inzerát. Una neměla noviny předplacené – stejně jako jiné věci si to nemohla dovolit. Večer se chtěly kamarádky sejít znovu, u Sary, a dívat se na přímý přenos ze zahraničí, na koncert na podporu hladovějících dětí v Africe. Una se moc těšila – podobné pořady státní televize zas tak často nevysílala. Una ráda poslouchala hudbu, tančila, bavila se.

„Je to tak strašně daleko. Až na Langanesu. Z Reykjavíku se člověk jen těžko dostane někam dál, i kdyby se sebevíc snažil.“ Znovu si prohlédla inzerát s pracovní nabídkou. „Skálar? O tom místě jsem v životě neslyšela.“

„Je to taková mrňavá vesnice. Taky se tu píše, že shánějí učitele, který bude učit malou skupinku žáků. Ubytování zdarma. Takže by sis mohla nechávat prakticky celou výplatu.“ Po

chvíli Sara dodala: „Začátkem roku o Skálar mluvili v televizi – prý tam žije jen deset lidí.“

„Cože, deset? Děláš si legraci?“

„Ne, právě proto tam televize někoho poslala, je to nejmenší vesnice na Islandu, nebo tak nějak, moc dobře si to pamatuju, podle nejnovějšího sčítání tam žije deset obyvatel, tvrdil reportér. Podle všeho mu to přišlo docela vtipné. Určitě bys učila jen jedno nebo dvě děti.“

Uně ten návrh nejdřív připadal jako nějaký vtip, ale možná to není zas taková šílenost, třeba se jedná o příležitost, na niž tak dlouho čeká. Žít na venkově každopádně neplánovala; vyrostla v obytné čtvrti v Reykjavíku, v malém rodinném domku, který její tatínek, lékař, postavil téměř holýma rukama. Strávila tam hezké dětství, dokud se nestala ta hrozná věc.

Do té doby zažívala roky plné štěstí, alespoň ve vzpomínkách: s kamarádkami si dlouho do večera hrávala na šterkem vyspaných cestách v nové čtvrti ve výstavbě.

A ano, možná to bylo jako bydlet na vesnici, i když ne na vesnici s deseti obyvateli. Tyhle dávno minulé dny měla dosud v živé paměti, zalité jakousi posvátnou září, byla to doba, která se už nikdy nevrátí.

Potom se ale matka s dcerou z rodinného domku odstěhovaly, teď tam bydlel někdo jiný a Unu vlastně ani nezajímalo kdo; nemínila se tam vrátit. Zato tahle vesnička, Skálar, na ni celkem zapůsobila. Navíc Una věděla, že potřebuje změnit prostředí, cítila to na sobě.

„Asi bych o to místo mohla zkusit zažádat,“ řekla nakonec, i když to vlastně nezamýšlela. Najednou ji napadlo, že by mohla v jistém smyslu začít znovu a užívat si blízkost přírody. Blízkost moře, pomyslela si, ale pak si uvědomila, že ani neví, jestli Skálar leží u moře. Jistě ano.

„Říkala jsi na Langanesu? To bude nejspíš u moře, co?“ zeptala se.

„U moře, no jasně, mají tam malé rejdařství, díky kterému je v obci aspoň nějaký život. Je v tom určitá poetika, nepříjde ti? Bydlet tak izolovaně, ale zároveň ne sám.“

Vesnice o deseti obyvatelích, kde se zná každý s každým, kromě ní. Nebyla by ale i tak sama, když na to přijde? Právě po tom ovšem možná touží: po samotě bez stopy osamělosti. Toužila se vytrhnout ze spárů téhle rutiny, z ruchu hlavního města, kde většinu jejího platu polyká splácení půjčky na bydlení. Omezený společenský život, žádný partner, a jediná kamarádka, s níž se Una stýkala, byla Sara.

„Ach jo, já ti nevím, Saro. To už bychom se pak nevidaly, nebo jenom málokdy.“

„Co je to za hloupost? Prostě bychom se hodně navštěvovaly,“ prohlásila vřele Sara. Potom dodala: „Trochu jsem váhala, jestli ti mám ten inzerát ukázat, z úplně stejného důvodu. Nechci o tebe přijít. Ale na druhou stranu si myslím, že by to pro tebe bylo perfektní, na rok nebo tak.“

Hledá se učitel na konec světa. Upřímnost nadpisu Unu vyloženě okouzila. Nikdo se nesnažil nijak zatajit, že práce představuje určitou výzvu. Una uvažovala, kolik zájemců se asi tak přihlásí – možná bude jediná, pokud se o pozici rozhodne ucházet. Musela si však přiznat, že ve městě ji toho moc nedrží. Sara, dobře, ale zas tak blízké, jak se tvářily, si nebyly. Sara si pořídila domov, manžela a jedno dítě a na pěstování tohoto dávného přátelství měla čím dál méně času. Poznaly se na gymnáziu, ale životu se postupně podařilo je rozdělit. Una si představovala, že najednou bude všechno zase jako za starých časů, kdy chodily do školy a jejich večírky končily až dlouho nad ránem. Podívají se spolu na koncert

v televizi a u toho budou popíjet nějaké zajímavé nápoje. Možná se jí Sara s pomocí tohohle inzerátu snaží ve skutečnosti zbavit. Možná už ji tohle přátelství v hloubi duše omrzelo.

Ano, Una by dokázala strávit rok někde na Langanesu, aniž by se mezitím vídala se Sarou. Horší jí však připadalo ztratit kontakt se svou matkou. Ta se těšila pevnému zdraví, bylo jí padesát sedm let a už nějakou dobu žila s novým mužem. Každodenní přítomnost své dcery vlastně nepotřebovala. Nevlastní otec se Uně nikdy příliš nezamlouval, ale matka ho milovala nadevše. Obě si spolu prošly leccím, staly se z nich dobré kamarádky.

„Tak jo, tenhle rozhovor si necháme na jindy,“ řekla Una a složila noviny. „Můžu si je nechat?“

„Jistěže.“ Sara vstala, její šálek už byl prázdný. „Musím jít, ale uvidíme se večer. Pořádně si to užijeme, kamarádko, jen ty a já.“

A Unu zničehonic ovládl pocit, že když se to vezme kolem a kolem, je na světě úplně sama a že není vlastně tak špatný nápad se odstěhovat, poznat nové lidi. Udělat něco nečekaného, neuváženého a vzrušujícího.

„Slibuješ, že to promyslíš, vid’?“ zeptala se Sara. „Tu práci – podle mě by to pro tebe bylo ideální.“

„Slibuju,“ usmála se Una. „Slibuju.“